

САМУРДИН

ссс

«Магъарамдхуърън район» МР-дин
общественно-политический газет.
Общественно-политическая газета
МР «Магъарамкентский район».

Газет 1951- йисалай акъатзава. № 28 (7796) киш, 9 - июль, 2016- йис. Къимет 6 манат.

РИКІЕ НИЯТ ХЪАЙИЛА

И ЙИКЪАРА Муниципальный райондин администрацияда Фарид Агъмедован ва дзюдодай, самбодай Россиядин чемпион, спортдин мас-

тер, чи районэгли Гъажи Юсуфован гуъръш кыле фена.

Спортдин рекъяй къазанмишнавай къакъан нетижайрай, районда жегъилрин арада спорт пропаганда авунай ва йигин еришралди ам вини дережадиз акъудуник вичин пай кутунай Фарид Загъидиновича Гъажи Юсуфовав Муниципальный райондин администрациядин тіварунихъай Чухсагъулдин чар вахкана.

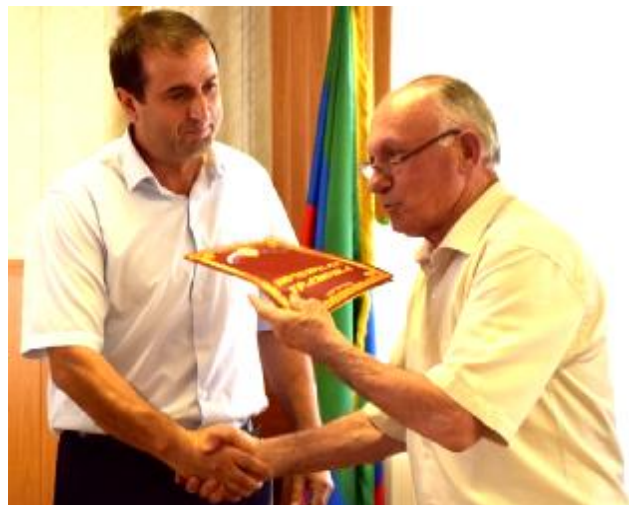
Райондин Советск хуьре хана члехи хъанвай Гъажи гъвечли члавалай спортдал рикі алаз члехи хъана. Ам са шумуд сеферда Россиядин чемпион, Вироссиядин турнирдин гъалибчи, самбодай ва дзюдодай Россиядин къенепатан къушунрин чемпион я. Гила Юсуфов Гъажидин фикир йисан эхирра Болгарияда кыле фидай дуьньядин чемпионатда иштиракун я.

НУБАТДИН СОВЕЩАНИЕ ХЪАНА

ИСЛЕН юкъуз Муниципальный райондин администрациядин кылин сад лагъай заместитель Гъабибуллагъ Мурадалиева райадминистрациядин аппаратдин нубатдин совещание кыле тухвана.

Совещание райондин финансин отделдин начальник Эдуард Ферзалиевав вичин къуллугъдин везифаяр гъакъисагъвилелди, дурумлувилелди тамамарунай «Магъарамдхуърън район» МР-дин Гъурметдин грамота вахкунила башламишна.

Совещаниедал гъакі УО-дин начальник У. Абейдуллаева райондин школайра выпускникрив аттестатар вахкунин ківалах акъалтIарнавайдан гъакъиндай лагъана. Гуьгъуьнлай совещаниедал МУП «ЖКХ»-дин директор С. Хидирова, Магъарамдхуърън адми-

нистрациядин кыил Р. Агъамирзоева, ЦРБ-дин кылин духтур Гъ. Беглерова гъялзавай йикъан месэлайрай докладар авуна.

МЕДАЛАР ШАД ГЪАЛАРА ВАХКАНА

30- ИЮНДИЗ райондин администрациядин заседанийрин залда 2015-2016-келунин йисуз тафаватлу хъайи 29 аялдив къизилдин медалар шад гъалара вахкана. И шад мярекатда «Магъарамдхуьруьн район» МР- дин къил Фарид Агъмедова, райондин депутатрин Собраниедин

конференцийрин гъалибчияр я. Хъанвай агалкъунрал акъваз тавуна чирвилерин куклушрихъ ялна кӀанда.

Фарид Загъидиновича вичин ва райондин депутатрин Собраниедин тӀварунихъай акъалтзавай несилдиз хъсан чирвилер гайи, абур и дережадиз акъудай малимриз ва ихътин тербиялу

- И дережадив агакъун патал куьне яргъал, залан рехъ атӀана, къейдна Фарид Загъидиновича тебрикдин гаф рахадайла. - Вири чи медалистар олимпиадайрин, конкурсрин, яратмишунин

дин дамах тир, А.Исмаилован тӀварунихъ галай юкъван школадин (Цийихуьр) ва М.Гъажиеван тӀварунихъ галай юкъван школадин (Магъарамдхуьр) выпускникар тир, Россиядин виридалайни кесерлу вузар акъалтӀарнавай Рашид Идаятова ва Нияз Буржалиева выпускникриз абурун уьмуьрда хъанвай и лишанлу вакъиа тебрикна ва физвай сефер хийирлуди хъуй лагъана.

Ахпа Фарид Загъидиновича гъар са медалистар тафаватлувилдин аттестат, къизилдин медаль ва пишкешар вахкана.

В ы п у с к н и к р и н тӀварунихъай рахай Гъепцегърин юкъван школадин выпускница Сурахи Магъамедшерифовади гъина чеб хъайитӀани, гъи пешеяр

председатель Аубакар Ханмагъамедова, образованиедин управленидин начальник Улубег Абейдуллаева ва анин жавабдар работникри, райондин школайрин директорри, диде-бубайри ва медалистри иштиракна.

И шад мярекат МР- дин къил Фарид Агъмедова ачухна.

веледар чӀехи авур диде-бубайриз чухсагъул малумарна ва медалистриз и шад вакъиа мад сеферда тебрик авуналди абуруз чпин хайи хуьр, школа рикӀелай ракъур тавун таъкимарна, къилин образование къачурдалай къулухъ элкъвена хтун гуьзетзавайди лагъана.

Гуьгъуьнлай рахай район-

хкъагъайтӀани, хайи школадин, райондин тереф дамахдивди хуьдайди лагъана.

Мярекатдилай гуьгъуьнлиз рикӀ шадвилдин гъиссерив ацӀанвай медалистри МР- дин къилихъ, малимрихъ ва диде-бубайрихъ галаз рикӀел аламукъдай шикилар яна.

А.АЙДЕМИРОВА.

Газетдиз

ЧУХСАГЪУЛ ЛУГЪУЗ КІАНЗАВА

АЛАТАЙ ЙИСУЗ Кчункъаз-майрин хуьруьн тарихда дамахдай са кваллах арадиз атана. Ватандин Чехи дяведиз фейи, акьалтзавай несилдиз ислягь уьмуьр къазанмишун патал чпин чанар гъайиф татана женг члугур, гъалибвал къазанмишай игит рухвайрин экуь къамат эбеди яз риклера амукьун патал аскеррин тварар авай обелиск ачухна.

И кар фадлай риклик квай кваллах тир. Райондин хуьруьн руководствойрин, агъалийрин кьайгъударвилдин не-тижада и кар арадиз атана вачун патал им халис савкъват хъана. Обелиск ачухдай юкьуз рикі дамахдин гьиссерив ацанвай зун, балаярни галаз и мярекатда иштиракиз фена. Зи уьмуьрдин юлдашдин буба Агъарзаев Магъамед 1941- йисуз дяведиз фейиди гел галачиз квахънай. Магъамед бубадин тварни гъа обелискда авайди чиз, риклик шадвал кваз, гъилера цуькверин клунчларни аваз обелискдал фена. Зуьрне далдам, багъа мугъманар, хуьруьнвиар вири аваз шад гъалара обелиск ачухна. Гъайиф хьи, квалляй къведайла авай шадвал гел галачиз цранна. Обелискдал алай сад лагъай твар чи бубадинди тир, амма кхьенвай фамилияда са гъарф артуханди авай. И кар чи риклиз даклан хъана. Никле кваллахзавай чи бубадиз повестка атанва лагъайла, тади гъалда кваллиз хтана вичин чанта кватіна, къужахдавай вад варз хъанвай хцин ва папан пелез темен гана: - Аял вал, вун Аплагъдал аманат хъуй! – лагъана дяведиз фейиди я. Адаз я вичин эхир, я хизанрин эхир

гьикі жедатла чизвачир. Ятлани Ватан лагъайла жегьил чандизни килиг тавуна хуруз гъуд ягъай, вичин пак буржи тамамарай, кьегъалвилелди женг члугур, я сур, я кьул къисмет тахъай кьегъал хцин твар гъалаті галаз кхьин зи рикливай къабулиз хъанач. И кардик кьил кутур, ам арадиз акъудай вири юлдашрилай Аллагъ рази хъуй, амма тварар, фамилияр кхьидайла са клус мукъаят хъана, документа гьикі аватла кхъена кланда эхир....

Арзадиз фейи заз, гила са гъарфуни вучзава вун гъадахъ галклун тавуртла, вири гъадал акъвазнавани, ваз кланзавачтла заз хъуй куь буба лугъудайбурни хъана. Заз гъуьрметлугур, гъарф ваъ, гъахъвал я кланзавайди. Ятла Гъажиев фамилияда са гъарф дегишарна Гъажиев кхьин, хъсан акъвазвани. А тварцін иеси амач, бубадин тавазивилерикай магърум хъайи адан баладиз, хтулриз амукънавайди къванце авай са твар я, абуруз чпин бубадин сур жагъай къван хвеш хъанай, амма са гъалатіди виридан гуьгъуьлар члурна. Зун и кваллах туьклуьр хъувун патал

са шумуд касдин патав арзадиз финиз мажбур хъана. Сада ам зи гъалаті туш, муькуьда са шеъни дегишардач ва пуд лагъайдани туьклуьр хъийида лугъуз секинарна. Адалай инихъ вахт алатнатлани, фин – хтунар хъанатлани арадал заті атанач.

Хуьруьн совет дегиш хъана. Са зегъмет къачун хъувуна, цийииз хъанвай советдин патав фейи зи гъарайдиз гъай лагъана. А касди са гъарф паталди (муькуьбуру лугъузвайвал) обелиск алудна, вири тварар цийи хъувуна, Агъарзаев Магъамедан фамилияда авай гъалаті туьхклуьрна.

Чаз Агъарзаеврин хизандиз, хва Агъамирзедиз адан уьмуьрдин юлдашдиз, ругуд хтулдиз ва цлувад птулдиз алай вахтунда хуьруьн администрациядин кьил тир Ширинов Вагифаз ва тварар вири цийи кьилелай кхьин хъувур устлар Шагъабудиназ чухсагъул лугъуз кланзава. Абуру авур гъуьрметди чи тухумдин гуьгъуьл шадарна. Къенин чи обществада ихътин кьегъал рухварярни амайди якъин хъана. Аферин ва чухсагъул.

М. АГЪАРЗАЕВА,
сифтегъан классрин малим.

ШЕЙХЕРИН ШЕЙХ, ИМАМРИН МУРШИД Я ВУН

ЧАЛ акакъай сифте хабар шадди тир: Шейх Магъамед, чи ярагъви, виликдай хъиз, амач ам къе, яз дерин сир, дегъ тарихар падна юкъвай, ам хтанва чи арадиз хъухъ кез чир. Ахцегъ Агъад, члехи алим яз чархачи, шейхерин шейх, члехи муршид, хкана ам вахканва чав, секин хъана халкъ эхир.

Ярагъ къазмайрал хъайи къван шадвилер, Аваристан вилаятдай, къибле патан Лезгистандай, иниз атай къван инсанрин садвилер, далдам-зурне, тлунар-хъунар, лап яргъалди давам хъана, им тир, заз чиз, чна дагълу вири халкъдиз гайи халисан эвер.

Ярагъ къазмайрал хъайи къван шадвилер, садакъяар, мавлидар, пата-къерехдай атай къван мугъманарни устадар, рекъе хтурла ахпа, аламайбур хъфена дубъз, халкъдин хъсан адетар хуъз, шариатдиз гъурмет ийиз Ярагъдал, касни амачир хуъруъз, са девирда шейх Магъамедан Ватандиз. Хуър баябан тиртлани и, машгъур касдин тIвар аламай и баркаван чилериз, диде-бубайрин, хва-стха ва багърийрин сурализ, чавай жадай гъурметарни хъувуна, чидайбуру къръан клелиз, амайбуру зикир ийиз, чун квалериз хтана.

Дагъустанда чи дин зияда авур, лувилкай пачагъдин, гъаки азад авур, шейх Магъамед Ярагъдал чан акъалд хъувур, адан багъа тIвар, адан члехи кар виниз хкажна руъгъ зайиф тавур, чи халкъ уяхрай, лувил эх тавур, чи шейхдиз гъурмет хуъзва фанада, адаз гъаки женнет ми хъи дуньяда. Вуч гана чаз и межлисди, лугъудайбур аватла, ам адетдин мярекат я, вуч хъана къван, вуч авуна (?) къакъра ягъиз гъарайдайбур аматла, шариатдин, тIарикъатдин къагъриманриз суваб патал ша, са сефер тикрар хъийин хъайивал.

Чпин гъиле гъукум авай, виликкъилик квай ксари, чи савадлу дингълийри, имамри, динра тафават тутур ругъанийри, маса динрин векилри, Дагъустандин ва Чечнедин пуд имамдин муршид хъайи, зурба инсан, вичиз лайих тир сягъда, вири халкъди къабулайдал шак алач.

Лугъуда хъи, вичин члехи Ватан машгъур авур кас, зурба я, амма вичин гъевчи халкъ машгъур авурди, гъич са клусни адалай гъевчиди яз

гъисабмир, ам адан лап буба я. Амма чи шейх Магъамеда, гъам вичин члехи Ватан- Дагъустан, гъамни вирида гъурметзавай зи гъевчи халкъ- лезгяр члехи авурди зурба яз гъисабнай. Ярагъиди гъисабзавай, зиллетдикай, лувилкай хкечлиз тежедайбур Алагъдини негъзава, Адаз дъуарин ван къведач, лугъузва чи муршидди. Инсаниятин мусурман пай лувилкай квайвилай, ада ихтин дугъри фикир лугъузва: «Мусурман кас азад кас яз хъун лазим я, гъа и саягъ мусурманрин арадани барабарвал жадайвал».

Чи дагъвийрин руъгъдин регъбер Магъамедан машгъурвал, къандивайкъуз хкаж жезвай неинки са чи магъалда, гъаки Куъреда, Къубада, саки вири Къафкъазда. И карди лап кърху гузвай Урусатдин пачагъдиз. Ермоловаз-генералдиз мукъвал-мукъвал, пара туънтдиз лугъузвай: «Къемеяр гъвай дагълуйрилай чи къуватар тIимил яни, генерал? Мад хълагъдач, тади гъалда къуна хутах шейх Магъамед ТIифлисдиз. Куъне фагъумзавач, заз чиз, гила ада вич тухузва Урусатдин пачагъ хъиз».

Генералди жаваб гана хъуътуълдиз: «Къемеяр туш абрув гъайди, гъа чав хътин яракъ я. Виридалай гужлу яракъ, абрун къаст, ажугъ я. Гъич фу недай, я кусудай мажал авай туш шейхдиз, са шейхдиз ваъ, я муъруъдриз, я имамриз, уъзденриз.

-Ваз вуч лугъуз кланзава заз, зи азиз?

-Хиве къазва, и мукъвара шейх хутахда ТIифлисдиз.

Са сеферда а жаллатIри шейх хутахнай Къурагъиз. Гъа чIавузни генералди тагъкимарна лап клевиз. Ам хутахун лазим тир лап клевиз. Ам хутахун лазим тир лап гъа йифиз. Къурагърин халкъ къетIен халкъ я, къутармишда шейх уъзденри къаст авуна лап чандиз.

Экуънахъ фад, шайтIандин экв ягъайла, уях хъана жаллатIар, уъзденри фад куътягнавай чпин кар. Генералдин вилик тамам русвагъ хъанвай халкъдин тIвар. Магъамедан гел амачир Къурагъа... Ермолова и сеферда гъелягъ къуна чи хандиз: «Мад сеферда икI хъхъайтIа, къаст ийида ви чандиз».

Са сеферда Ярагъдални хъанай ихътин вакъиа. Къафкъазда лап къизгъин хъанвай гъерекатар дяведин. Урусатда хъсан тушир дяведин гъалар вичин.

Вини Ярагъдал лап нянихъ, Дербентдавай къеледай, ракъурнавай вад-цIуд аскер, хандин кваллиз чинеба, шейх Магъамед къун патал. Мукъаятвал хуън мурад яз, кIама авай булахдал, машин тунвай аскеррив.

И кардикай югъ вилик кваз хабар хъанвай муршида, вичин кваллиз теклифнавай мугъманриз, гуя сувабдин садакъя гун паталди кесибриз. Гъакъикъатда, шейхди вичи туъкIурнавай рехъ-хвални чириз кланзавай гъабриз. Акъван секиндиз тухузвай абри чеб, ара атIуз Къръан клелиз, гъаятризни гагъ эвичIиз, гагъ са затI гъаз кваллиз хъфиз, гагъ ван алаз зикир ийиз... Ханди сабур гузвай рикIиз, шейхдиз хабар тежезвай хъиз. Амма хабар авай гена вири хуъруъз. Шейх Магъамед вич имам яз месин капIни авурдалай гуъгуънизи, кIвале авай мугъманризни эхиримжи тапшургуър хгана, гъарма са-сад, чпин квалериз чIлана.

Пакамахъ фад, экуънин капI авуна, чпиз герек затIар фад-фад къачуна, «ирид рекин хивел» финиф лазим тир. Югъухъ галай кIвачин рекъей тIуз абур, чпиз герек тир чкайрал акъвазна. Шейх Магъамед, капI куътягна, экуънин нагъар авуна, пурар яна вичин балкIан гъазурна. Шейхди ишара авурла, са нуъкерди ам гъаятдай акъудна, вич мискиндакI экъечIна. Алайбуруз салам гана, ахпа ада къуна балкIандин къенер.

-Тади квани вак Магъамед? Хийирдиз хъуй...

-Зи рехъ даим хийирдихъ я, жанаби хан, вун ягъалмиш жез тахъуй. Лугъур-талгъур авани вахъ?

-Вун Дербентдиз хутахиз чаз аскерар атанва...

-Зун Дербентдиз хутахиз?- Чин чIурна хъиз, таъсирдайвал лап клевиз, векъидаказ гъарайна. – Вун яни зун ггендавайди, къураба! МетIерал акъваз кафир! МетIерал!

Хандивай вич хуъз хъхъанач, я санихъни физ хъхъанач, чашмиш хъана, пузмиш хъана, сес акъатнач- бамиш хъана, хан алайвал аламукъна метIерал. Алай ксар мягътел хъана, руъгъ къурана амукъна, зайиф хътин сад-къе зайиф ацукъна. Яваш-яваш хан хтана вич-вичел, башламишна гъарай-эвер, мугъманарни тадиз къарагъна вири: къе урусни, пуд гъамшери, са гъакъванбур машинни гъаз кIама амай, ахварайни аватначир ерли.

ПОЭЗИЯ ПРОЗАДА

И вахтунда шейх Магъамед, рекъин юлдашар галаз «ирид рекъин хивелай» аквазмачир циф аваз...

Циф амачир, рагъ алай, «Регъимханан» хъуртарал. Инлай шейхдиз аквазвай Яран бубадин квалер, ятлани физ клан хъанач, Магъмута хуръуь адаз.

-Са зур сятда ял ягъин, ацукъин чун и члурал, Магъмутрал чун экъечдач, маса сефер хуькведа. Нагъар чна ийида вини Селенрин хурал.

Са агъзурни муьжуьд вишни къад-яхцлурни цлуд йисара, кефер патан чи Къафкъаздин дагъвийрин, азадвиллин рубъгдин регъбер Магъамед ал-Ярагъи, неинки са Дагъустанда, гъакл адалай яргъарани, гзаф машгъур инсан тир. Еке гъурмет ва машгъурвал адахъ Куьре округдин, вич къунши тир, Табасарандани авай. Магъамед эфендидин теблигъатар и пата, лап гегъеншдиз раижзавай кваз файда. Ихътин таблигъатчийрикай садан тлвар Ханмагъамед тир. Са агъзурни муьжуьд вишни къанни вад лагъай йисуз, чи муршида, вичин теблигъат малумарай ижласда иштиракнай, за винидихъ тлвар къурда.

А члавуз кватл хъанвайбурухъ элкъвена, шейх Магъамед ал-Ярагъиди лагъанай: «За пайгъамбар рикле аваз лугъузва, куьн чкайрал хъфена, куь тухумрин талукъ ксар кватлна хъиз, зи илимдикай хабар це виридаз. Лянет хъайи кафириз эвер це чав женг члугъаз». Лап клеветлай чи шейхдихъ авай ихътин тлалабун, луквиле авайбуру чеб тадиз азад авун, азадбуру чпелай луклвал тадиз алудун.

Чи Магъамед Ярагъидин эвер гуни хурера, кватл хъанвайбуруз лап, еке таъсир авунай. Идан эвез пачагъди, муршид къуна Тифлисдиз агакъарун тлалабнай. Ингъе. дустар, зи стхаяр, и чарасуз чи дердйири, къе чун и рекъиз акъудна. «Регъимханан» и хъуртарал, и месэла чна гъална. Кланзамайди анжах кыле тухун я, и кар патал гереки чун юзун я.

Табасарандиз атуникди, Ярагъидин гъалар гзаф дегиш хъана. Ина авай гзаф хурер: Дюбек, Зирдахъ, Жули, Курагъ, Гумми, Турдик ва масабур, алимралди девлетлу я. Абрун юкъва хъана муршид гъамиша.

Табасарандай Куьре патаз Магъамед, са агъзурни муьжуьд вишни къанни муьжуьд лагъай йисуз хтана. Гъа идалди Табасарандихъ галаз адан алакъаяр атланач, абур мадни мягъкем хъана, сигъ хъана. Амма яр-гъал фенач Ватандиз хтун. Чи мисалда лугъузвайвал, ширинвал я жуван

Ватанда жув хъун, чими члавуз серинвал я жувахъ галаз гъава къун. И мисалдин гъахълувал чаз аквазва, Магъамеда мукъвал-мукъвал гъа са гафар жакъавазва: «Хзан галаз квалелайни, дустар галаз хурелайни, Табасаранда секин я. икл хъухъунни мумкин я». Гъада лагъайвал хъхъана.

Пачагъдин гъунар, ханарин къанар, эхиз тежезвай, чи шейх Ярагъи, са агъзурни муьжуьд вишни къанни цлуд лагъай йисуз, им къвед лагъай сефер яз, вичин вири хизан гъаз, Табасарандиз хъфена. «Заз зи риклин архайинвал, секинвал, зун жегънемда хъайитлани, гъам женнет хъиз кланда заз». Шейхди женнет дегишардай туш жегъенемдихъ, адан риклин тлал чизва чаз. Иниз Кварчагъ дередай ам акъатна, амма бине кутун патал Курагъ хуръуь аватна.

И вахтунда, бахтунай хъиз, имам Къазимагъамед, къушунни гъаз Табасарандиз атана. Им мугъман яз атун тушир а касдин. Чир хъайивал, Табасаранри, Урусатдин пачагъдихъай чинеба, хиве къунвай Дагъустандин имамдиз, жемят вири гъадан патал жедайди.

Магъамедахъ хабарсуз, имам иниз атунихъ, чинебан кар ава жед, - фикризавай муршида, - вучни вилик къушун кваз. Гъакъикъатда лагъайтла, Къазимагъамед иниз атунин мурад-метлеб, халкъ азаддай женгериз гъазурвилер акун тир.

Магъамед ал-Ярагъиди, хизан галаз Дюбекда, авай члавуз ам гимрави Къазимагъамедахъ галаз гуьрушмиш хъанай. А гуьрушмиш хъуни абур, гилани мукъва ксар ийида. Магъамед Ярагъидин вири хизанди, имам гзаф хушвилелди къабулнай.

И сеферда ада якъин, муршидавай, чи мусурман адет тирвал, руш вичиз гун, некагъ авун тлалабна. И тлалабунни муршида хушвилелди къабулна. Гуьгъуьнин юкъуз абурун мехъерарни хъувуна.

Хабар къуртла эгер завай, гъихътинбур тир мехъерар? Бул жеда чаз гафар—члалар, гъикъван мецер аватл чи сивера, гъакъван гъатда чун деринра, клевера. Квез суал хъуй, заз це жаваб: «Мехъер авай накъ чи хурер, гъикл тир адан гурлувал? Аку садра, муьжуьд касди гана жаваб, муьжуьдазни гана за яб. Вад кас гъахъ я, пуд касни- таб. Им накъ хъайи мехъер я. Къе вичикай чун рахазвай мехъеркай вуч лугъун? «Гъикл хъайид я?» «Цлунни вацлун арада». «Гъина хъана?» «Табасарандагъурбатда».

Ибриз ухшар суалар, гуз жеда лап

кламай къван. Гъакл хъайила, ша, акъвазрин суалар, я герек туш жавабар. Квез а мехъер акурди туш, я квез аниз ша лагъай туш, гъа девирда лап куь члехи бубаярни авай туш. Зун тир квайди мехъерик, зун рахунни лазим я.

Дагъустанда гъакимдарри лап члехи, чебни чпин еридални алачиз, мукъва-къили, ярар-дустар галачиз, са пек-лекни я арада авачиз, акунамаз руш клан хъана имамдиз, я рушани ваъ лагъанач я бубадиз, дидедиз, къе клан хъана, пака гъана, шариятдиз кланивал. Амай крар гафар вири, такурбуруз квез ахъайдай гафар я. Им са еке вакъиа я, Дагъустанда, Чечнеда ва Къафкъазда, и къве члехи, лап камаллу ва гъайбатлу ксари, чпи-чеб къун, чпиз-чеб хъун, гъа икл абриз Аллагъди гун, еке бахт я.

Лугъуз тахъуй члехибуру мукъаятвал авуна, и жемятдиз ийидай харж абриз тимил акуна. Ваъ, къуншияр, ваъ, багърияр, ахътин къелечл, яван фикир члехи ксарив гвачир, гъич са жуьредин шандакъни абрун ниятдик квачир. Акл хъанайтла, мехъер тушир жедайди, тлунар-хъунар, лагъ-лугъунар, къал-макъалар, пиянбур- халис чакъалар... хъуьруьнар тир къведайди. Мехъерин сагъибрикай чун рахайтла, сад имам тир, садни шейх. Квез чиз, мехъер гъихътинди хъун герек тир.

И мехъерихъ, хизан тешкилунилай гъейри, заз кланзава икни лугъуз, и мехъерин шадвилелди, чи миллетрин садвилелди, чи члехибрин фикир я хъи, халкъ азаддай члехи сиясат тухуз. Идалай мад зурба мехъер хъайид туш.

Лап са гъевечл алава: «Мирзе Али вичин девирдин лап члехи алим тир. Ам неинки зурба алим, гъакл вичиз тай авачир, са рехнеин галачир, илимар гзаф чидай, Ислам диндин дибар цлийи хъувур кас, гъакъикъатда динда цлийи са гъед тир»- ихътин къимет ганай адаз шейх Магъамед Ярагъиди вичин риклин сидкъидай.

Мирзе Али дерин чирвилер авай, гъеле муьжуьд йиса аваз, азаддиз Къуръан клелзавай аял тир. Адан гележегдин уьмуьр, Магъараман куьмекдалди Магъамедахъ галаз хъана дуствиле. Ярагъидин буба малла Исмаил, Магъараман галаз клеви дустар тир. Ам а члавуз Ярагъдал медреседин сагиб тир. Абурукай гуьгъуьнлай хъсан къавумар хъанай. Ада вичин руш Айшат шейх Магъамедаз ганай.

Гъажи ЖЕЛИЛ.

ЗАРАФАТДИН КЫСА

Вертолет кьачу

ПУД кваликай ибарат тир гъвечи ккла уьмуьр вичин кьай-дадик кваз физвай. И гъвечи мягъледа пуд хизан яшамиш жезвай. Гъарма вичин кеспидал машгъул яз, квалин дердияр агудзавай. Йисар къвез алатзавай и мягъледа кечирмишзавай ислягъ уьмуьрдал пехилбурни авай.

Йикъарикай са юкьуз ина квал акъатна. Нисинин береда фу нез хтанвай, суфрадихъ ацукнавай Шабанан япарихъ квал алай рахунрин ван галукъна. Мет чилиз яна суфрадихъай къарагъна ам явашдиз къапудал экъечна. Варцин къулухъай къачур пая чиле аклурна кве гъил паядал ва чене гъилерал эцигна ам дикъетдивди квал алаз рахазвай кве къуншидиз килигзавай. Яргъалди гъал-агъвал ахтармишай Шабанан сабурдин эхир агакна. Гила тамамвилелди ажугъламиш хъанвай ам явашдиз тек-тек камар вегъез къалзавайбурун патав агатна. Къакъан буйдин, къумрал якларин, чулав къалин спелрин

сагъиб Шабан халис гъахъ атлузвай «Саломон пачагъ» хъиз акъвазнавай. Вичин ақунар хътин гужлу сесиналди ада хабар къуна;

-Ана гъикл хъана, я гадаяр, вуч гъарай эвер я, вуч я квевай пай тежезвайди ?

Къуншияр сад яшдиз члехиди муькуьди гъвечи тир. Абур садаз ахпа нубатдалди Шабаназ килигзавай. Эхир яшдиз гъвечи Муслима башламишна;

- Я чан къунши, и чи къунши Алимегъамеда заз къенин йикъалай вичин квалин виликай фидай ихтияр гузвач. И кклаз къведай маса рехъ авачирди, ида ихтияр гузавачирди, бес за вуч авурай?

Уьмуьр къуллугъчи яз кечирмишзавай Алимегъамедаз чапла патахъ галай къунши Муслим «рабочий» я лугъуз садрани виле акъвазвайди тушир, амма гъамиша гъахъ атлудай, масадан ягъанат къачун тийидай, масад хъуьруьр тавуна лайихлудаказ уьмуьр кечирмишзавай Шабанухъай ада вил ядай. Ам алай чкадал вичин шиври ихтилатарни ийиз жеда-

чир. И сефердани вичин культурныйдин амалар ийиз кланзавай Алимегъамеда вичин ихтилат икл башламишна;

-Я чан стхаяр, югъди ибурун аялар, малар, мугъмандиз атай машинар зи къецихъ жезва, чавай жуван са дерди хъи-жезмач. Гъавилляй за адаз къенин йикъалай вун зи виликай ахъайдач лагъана.

Дикъетдивди кве къуншидихъни яб акалай Шабана вичин къалин чулав рацламар агудна гагъ садаз, гагъ муькуьдаз килигиз ухът аладарзавай. Дериндай ухът аладарай Шабан Алимегъамедахъ элкъвена: - Жува са вертолет кьачу къунши, къенин йикъалай вун зи квалин виликай рахкурдач. - лагъана. Гуьзет тавур жаваб акакъай Алимегъамед кисна вичин гъаятдиз гъахъна. Гъахъ атлуналди вичин тереф хвейи къунши Шабаназ алхишар ийиз-ийиз Муслима вичин квалихъди еримина.

Гъа йикъалай Шабанан авторитет хуьре мадни хкаж хъана ва квал алай месэпаяр кватай чкадал « вертолет кьачу» лугъуз хуьруьнбуру зарафатар ийиз хъана.

А. АЙДЕМИРОВА.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ СОБРАНИЯ О СОГЛАСОВАНИИ МЕСТОПОЛОЖЕНИЯ ГРАНИЦ ЗЕМЕЛЬНОГО УЧАСТКА

КАДАСТРОВЫМ инженером Мусаевым Мусагаджи Атагишиевичем, квалификационный аттестат № 05-15 258 почтовый адрес: ГАУ РД «МФЦ в РД», контактный телефон 666-999 в отношении земельного участка с кадастровым № 05:10:000001:3584, расположенного по адресу: РД, Магарамкентский район, с. Магарамкент, ул. Ветлечебница №7 выполняются кадастровые работы по определению границ земельного участка. Заказчиком кадастровых работ является Магамедова Шабиче Дербентовна, контактный телефон +7(928)557-78-24. Собрание заинтересованных лиц по поводу согласования местоположения границ состоится по адресу: РД., Магарамкентский район, с. Магарамкент ул. Ветлечебница №7 04.08.2016 г. в 10:00. С проектом межевого плана можно ознакомиться по адресу: Республика Дагестан, РД., Магарамкентский район, с. Магарамкент, ул. Оскара №3 «А». Возражения по проекту межевого плана и требования к проведению согласования местоположения границ земельных участков на местности принимаются с 06.07.2016г. с 10:00 по адресу: Республика Дагестан, РД., Магарамкентский район, с. Магарамкент, ул. Оскара № 3 «А»

При проведении согласования местоположения границ при себе необходимо иметь документы, удостоверяющие личность, а так же документы о правах на земельный участок.

МФЦ.

ОБЪЯВЛЕНИЕ

В СООТВЕТСТВИИ с Федеральным законом от 1 мая 2016г. № 125-ФЗ «О внесении изменения в статью 12 Федерального закона «О социальных гарантиях сотрудникам некоторых федеральных органов исполнительной власти и внесении изменений в отдельные законодательные акты Российской Федерации» изменения позволяют обеспечить получение единовременной денежной компенсации лицами, признанными инвалидами вследствие военной травмы, в зависимости от степени утраты трудоспособности, а не вида получаемой ими пенсии (ранее получение пенсии за выслугу лет являлось основанием для отказа в предоставлении указанной компенсации)».

«315 военная прокуратура гарнизона».

САГЪЛАМВАЛ

МАЛЯРИЯ (цаяр атун) – им инфекция квай диши ветери класунин нетижада инсанрик акатзавай, паразитри арадал гъизвай уьмуьр патал хаталу уьзуьр я. Дуьньядин са пай агъалияр и уьзуьр акатунин хаталувилик жезва. Абурун арада аялар, квачел залан дишегълияр, иммунитет зайифбур, рекъера авайбур, маляриядин уьзуьр авачир районрай атанвайбур патал иллаки хаталувал артух жезва.

2000 – 2015 – йисара малярия акатзавайбурун къадар 37 процентдин агъуз хъанва. Малярия Plasmodium жинсинин паразитри арадал гъиизвайди я. Малярия

МЕДИЦИНАДИН институт куьтягнавай гъар низ хъайитлани духтур лугъуз жеда ни? Заз ихътин суал гана сада. Гъелбетда, за адаз жаваб ганач. Ихътин суалдиз тамам жаваб гуз хъун мумкин туш. Амма духтуррикай хъсан, пис ихтилатар гзаф ава. Ятлани, жув абурун сарак акат тавур инсан тирвилай завай абурукай хъсан, пис са гафни лугъуз жедач. Къвед лагъайди, ихътин суал неинки духтурдин, гъар гъи пешекардин вилик эцигайтлани жеда. Исятда рахун физвай духтуррикай хъсанбур ва писбур хъягъуникай туш. Рахун чи уьмуьрда духтурдин пешедикай ва уьмуьрда адан чкадикай я. Эгер хъсан духтур гъихътиндаз лугъудатла чир хъана кланзаватла, бажарагълу духтур ва члехи алим Владимир Бехтерован гафар риклел хкин: «Эгер духтурдихъ галаз суьгъбет авурдалай гуьгъуьниз азарлуда регъятвал гъисс авуначтла, ам бегъем духтур туш». Чи бубайрин мисалдани им акл лагъай гаф я хьи, гафурни херни ийида, ада сагъарни хъийида, яни гаф дарманни я, гаф зегъерни. Члехи алим ва

МАЛЯРИЯ

чуклурзавай вад жинс паразитар ава, абурукай «P. falciparum ва P. vivax» жинсинин къве жуьре инсанар патал иллаки хаталу я. Иммунитет авачир, зайиф касдик уьзуьр акатай ирид йикъалай адан лишанар пайда жеда. Сифте пайда жезвай лишанар къиздирма хъун, экъуьчун, къил тла хъун, чанда фул гъатун я. Абуру зайифдиз пайда хъуни малярия дуьздак акъудуниз къецигузв. Эгера жинсинин малярия акатай 24 сятинин вахтунда сагъар тавуртла ам залан уьзуьрдиз элкъвезва ва нетижада къиникъни мумкин я. Уьзуьр заландиз къиле физвай аялриз метаболический

ацидоздихъ ва церебральный маляриядихъ галаз алакълалу яз залан анемия ва нефесдин дарвал жеда. Члехибурун са шумуд органдиз зиян гуда.

Малярия чуклурзавайбурухъ галаз женг члугун профилактика я. Менфятлу серенжемралди малярия акатунин хаталувилик квай агъалияр хуьн меслятзава. Женг члугвадай къве къайда ава; инсектицидралди обработка авунвай москитный сеткаяр ва дараматдин къенера инсектицидар яна кланда. Маляриядин уьзуьр авай уьлквейриз фидайла химиопротифилактика меслятзава.

А.ТОЛСТОПЯТОВА,
духтур – инфекционист.

камалэгъли Омар Хайама гъавилай лагъана жеда: «ваз акъуллуда гузвай агъу хъухъ, адакай дарман жеда, ахмакъда гузвай дарман хъвамир, адакай агъу жеда».

За фикирзавайвал, духтур, сифте нубатда, виридалайни инсанперес, чарадан дердиницай хабар къадай ва адаз куь-

мек ийиз алахъдай регъимлу инсан я. Яни ам ихътин инсан хъун лазим я. Ихътин къилихрин вири духтурар лап хъсан пешекарар хъанайтла, абуру чпин алакълунар ва чирвилер духтуррин члехи твар чпиз лайих авай дережада хуьн патал серфнайтла кландай зи риклиз. Духтурвал ажайиб ва сирлу пеше я. Гъикъван бажарагълу духтур хъайитлани, сагъдан риклел ам къведач, амма азарлудан риклелай ам алатдач. Азарлудаз вичиз куьмек гуз алахъзавай, меслят къалурзавай гъар вуж

хъайитлани духтур хъиз аквада. Чпихъ сагъвал элкъуьр хъувур гзаф азарлуьри чеб абуруз уьмуьрлух буржлу ксар яз гъисабзава. Бязи къадирсузри ам духтурдин пеше я лугъуда. И жигъетдай Индиядин халкъдихъ ихътин мисал ава: «Гъайиф хьи, абуру риклелай алудзава: ученикди-малим, эвленмиш хъайи хъи-диде, ашна авай гъуьлуь-паб, мураддив акакъайда- вичиз куьмек гайиди, дири хъхъайда-духтур».

Вичин уьмуьрда са сеферда къванни духтурдин куьмек герек тахъай кас бажагъат ава. Гъавилай духтурдиз гуьрмет тийидай, ада гайи куьмек риклелай алуддай кас чи арада тахъун лазим я. Духтур дегъ заманайрилай инихъ виридаз къиметда ва гуьрметда авай пешекар я.Инал

Грекцин члехи алим-духтур Гиппократдин твар къун тавуна жедач. Ам неинки са Грециядин, гъакл вири дуьньядин медицинадин дамахлу ярж я. Институт куьтягна дипломар къачузвай жегъил духтурри чпини Гиппократа хъиз гъакъисагъвилелди халкъдиз къуллугъ ийида лагъана къин къазва.

М. ЖЕЛИЛ.

К. М. АБДУЛКЪАДИРОВ

2016- ЙИСАН 30- июндиз 83 йисан яшда аваз Къудрат Муьгъуьдинович Абдулкъадиров рагъметдиз фена.

Къудрат Муьгъуьдинович Абдулкъадиров 1933- йисуз Ярагърин хуьре дидедиз хъана. Юкъван школа куьтягъайла ам Дагъустандин медицинадин институтдик экечна ва яру дипломдалди ам акъалтарна. Жегъил пешекар Магъарамдхуьруьн райондин больницадиз

къвалахиз рекъе туна. Гуьгъуьнлай къвалахин тежриба авай специалистди Дагъустандин медицинадин институтдин терапиядин факультетдин кафедрада зегъмет члугуна.

1970- йисалай вич рагъметдиз фидалди Россиядин Федерациядин илимрин лайихлу доктор, РФ-дин лайихлу врач, Нью-Йоркда авай медицинадин илимрин Академиядин гъамишалугъ член, Европада гематологрин ассоциациядин Центрдin член Къудрат Муьгъуьдиновича Санкт-Петербург шегъердин къилин гематологвиле къвалахна.

Къудрат Муьгъуьдиновича вич вири къуллугърал жавабдарвал гъисс ийидай, къакъан квалификация авай врач яз къалурна. Ада вичин твар неинки са Россияда, гъакI вири дуьньяда машгъур авуна.

Къудрат Муьгъуьдиновича медицинадин илим вилик тухунин рекъе члугур зегъмет Гъукуматдин жуьреба-жуьре наградаириз, премийриз лайихлу хъана.

Къудрат Муьгъуьдинович Абдулкъадирован экуь къамат адан мукъва-къилийрин, дустарин, адахъ галаз къвалахай ва ам чидай вирибурун риклера гъамишалугъ яз амукъда.

**«Магъарамдхуьруьн район»
МР-дин администрация.
райондин Собрание.
Магъарамдхуьруьн ЦРБ-дин коллектив.**

Тагъирхуьруьн къазмайрин юкъван школадин 9-класс акъатларайдан гъакъиндай Къурбанов Эльманаз гайи 0051 800 101 2916- нумрадин аттестат квахъуниз киллигна **къуватда амачирди яз гъисабин.**

Самурдин СОШ-дин 11-класс акъалтарайдан гъакъиндай Рзаханова Нинехалум Шихалиевнадиз гайи 7312154- нумрадин аттестат квахъуниз киллигна **къуватда амачирди яз гъисабин.**

Райондин «Самурдин сес» газетдин ва ООО «Самур» типографиядин работникри
Абдулкъадиров КЪУДРАТ Муьгъуьдинович
рагъметдиз финихъ галаз алакълу яз, адан багърийриз, мукъва-къилийриз дериндай хажалат члугуналди башсагълугъвал гузва.

Магъамед Ярагъидин фондунын председател, агъсакъл Рустамов Гъажибуба Шихмурадoviча
Абдулкъадиров КЪУДРАТ Муьгъуьдинович
рагъметдиз финихъ галаз алакълу яз, адан уьмуьрдин юлдаш Алла Сергеевнадиз, рушариз, хтулриз ва вири мукъва-къилийриз дериндай хажалат члугуналди башсагълугъвал гузва.

<p>Къилин редактор А. А. ИСМАИЛОВ.</p>	<p>Учредители: Муниципальная районная администрация «Магарамкентский район» и коллектив журналистов редакции районной газеты «Самурдин сес» (Голос Самура). Адрес: 368780. РД, Магъарамдхуьруьн район, Магъарамдхуьр, Гагаринан куьче, 2.</p>	
<p>Редакциядин адрес: 368780. РД, Магъарамдхуьруьн район, Магъарамдхуьр, Ленинан куьче.</p>	<p>Газета «Самурдин сес» (Голос Самура) зарегистрирована Региональным управлением Комитета РФ по печати в РД.</p>	<p>Газет ООО «Самур» типографияда гъазурна ва гъана чапна. Типографиядин ва издателдин адрес: 368780. РД, Магъарамдхуьруьн район, Магъарамдхуьр, Ленинан куьче. Лезги члал. Индекс 63340. Тираж 1668. Заказ № 28.</p>
<p>Газет гъафтеда садра акъатзава.</p>	<p>Чап ийиз вахкудай вахт - 16.00. Чапун патал къул члугуна- 15.00.</p>	
<p>Телефонар: редактор- 25-1-37, жавабдар секретарь - 25-1-39, бухгалтер-25-9-69.</p>		